

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Torpskolan
skolenhet 2 i Lerums kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Torpskolan skolenhet 2 avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Torpskolan skolenhet 2 i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver i sin analys av skolenhetens samlade resultat tydligare sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla varierade metoder och arbetssätt så att eleverna ges inflytande och görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver, i delaktighet med samtliga elever, arbeta samlat för att öka studieron genom att upprätthålla och skapa gemensamma förhållningssätt och strategier.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärare tillsammans diskuterar hur de allsidigt kan utvärdera och bedöma elevernas kunskaper vid betygssättningen genom tydliga strukturer för sambedömning i alla ämnen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **20 oktober 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redovisningen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2022:11030) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Torpskolan skolenhet 2 leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Skolinspektionens granskning visar att rektorn skapar välfungerande förutsättningar för lärarna att samverka och ser också till att det finns förutsättningar för att ett lärande sker i kollegiet. Ansvar och mandat för specialfunktionerna på skolenheten är också tydliga. Vidare ser rektorn till att flera av skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas av alla lärare och att obehöriga och nyanställda lärare får stöd i sitt arbete. Rektorn har visserligen kännedom om hur till exempel elevernas kunskapsresultat ser ut utifrån ett könsperspektiv och det sker ett sporadiskt arbete gällande jämställdhet, men rektorn styr inte så att detta arbete blir strategiskt. Vidare skapar rektorn sig en god bild av verksamheten genom bland annat följa upp skolenhetens kunskapsresultat och hur undervisningen bedrivs. Dock behöver rektorns analys av resultaten utvecklas, så att främst utvecklingsåtgärder och i viss mån fördelning av resurser ännu tydligare möter de behov som finns på skolenheten.

Ledning och organisation

Skolinspektionens granskning visar att rektorn skapat en ändamålsenlig organisation som ger lärarna förutsättningar att samverka och ser även till att ett lärande, som ska ge avtryck i undervisningen, sker i kollegiet. För de specialfunktioner som finns på skolenheten är ansvar och mandat tydliga. Enligt inskickad dokumentation och intervjuer träffas lärarna varje vecka i olika konstellationer, såsom till exempel arbetslag, arbetsplatsträffar, utvecklingskonferenser och/eller ämneslag enligt ett rullande schema. Genom att speciallärare medverkar i vissa ämnesgrupper och att dessa och specialpedagog finns tillgängliga på pedagogiska caféer finns också välfungerande forum för elevhälsan och lärarna att samverka kring undervisningen. Vidare kommer hela elevhälsoteamet ut till respektive arbetslag terminsvis för att

diskutera något tema arbetslaget önskat. Lärarna samverkar både kring elevrelaterade frågor och utveckling av undervisningen vid de olika mötena, och beroende på forum är det rektorn eller lärarna som huvudsakligen styr innehållet. Arbetslagsmöten och ämneslagsmöten dokumenteras så att rektorn kan följa vad som avhandlats, och hen deltar också i arbetslags- och ämneslagsmöten vid behov. Vidare träffar rektorn arbetslagens samordnare varje vecka bland annat för att stämma av nuläget och planera innehållet för kommande möten i arbetslagen. Torpskolan som helhet har sex förstelärare och dessa ingår, tillsammans med skolenheternas rektorer, i en utvecklingsgrupp, där bland annat skolans utvecklingsområden identifieras och kommande utvecklingsarbete planeras. Rektorn möjliggör att det sker ett lärande i kollegiet som ska ge avtryck i undervisningen bland annat genom att utvecklingsarbetet, som beslutats av utvecklingsgruppen, realiseras på veckovisa utvecklingskonferenser. Exempelvis är ungefär varannan utvecklingskonferens vikt åt ämnesutveckling i ämnesgrupperna. Det senaste året har dessa grupper haft ett tydligt fokus på kursplanerna i LGR22 med syfte att uppdatera planeringar och göra de förändringar i undervisningen som kursplanerna kräver. När det gäller skolenhetens specialfunktioner, som till exempel samordnare och förstelärare, är dessa kända och tydliga, bland annat genom att uppdragens ansvar och mandat är dokumenterade.

I granskningen framkommer att rektorn ser till att obehöriga och nya lärare får introduktion och stöd samt att skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas av alla lärare. Av intervjuer och inskickade dokument framkommer att nyanställda lärare, utifrån behov, får erbjudande om mentor och nyexaminerade lärare har kontinuerliga möten med förstelärare. Vidare sker introduktion och uppföljande samtal med rektorn. Genom att vid läsårsstart repetera vissa av skolans arbets- och förhållningssätt och sedan under pedagogiska forum löpande ta upp rutiner som till exempel frånvarorapportering ser rektorn, på ett ändamålsenligt sätt, till att alla lärare tillämpar dessa. Rektorn följer visserligen upp och samtalar med enskilda lärare kring hur de tillämpar de mer undervisningsnära arbets- och förhållningssätten, till exempel gällande lektionsstruktur, som beslutats på skolenheten, (se vidare områdena *Undervisning* och *Trygghet och studiero*) men ser i mindre utsträckning till att dessa faktiskt följs av samtliga lärare på skolenheten.

Jämställdhetsarbete

Av granskningen framkommer att det på skolenheten finns ett visst arbete gällande jämställdhet, men att rektorn tydligare behöver styra så att detta blir mer strategiskt. Av intervjuer och inskickat material framkommer att rektorn har kännedom om hur till exempel elevernas kunskapsresultat och upplevelse av trygghet ser ut utifrån ett könsperspektiv. Rektorn säger att även om skillnaderna i kunskapsresultat mellan

flickor och pojkar inte är iögonenfallande har skillnaderna uppmärksammats i skolenhetens kvalitetsarbete och även det faktum att skillnaden ökar mellan årskurs 6 och 9 har lyfts fram. De förklaringar som framkommer är dock enbart elev- och könsrelaterade. Orsaken till pojkarnas lägre resultat uppges vara att de har lägre studiemotivation och större behov av "handpåläggning". Att flickorna lyckas bättre resultatmässigt med sina studier förklaras bland annat med att de hade lättare att ta det ansvar som pandemin medförde och att de är mer ambitiösa och "hetsar" varandra. För att medvetandegöra lärarna om pojkars behov och förutsättningar för studier har skolledningen beslutat att samtliga lärare ska ta del av en föreläsning kring detta, och att de sedan, utifrån ett frågebatteri, ska arbeta vidare med området. Vidare framgår att enskilda lärare eller ämneslag arbetar för att utmana traditionella värderingar och normer, bland annat genom att ta upp machoideal eller genomföra lektioner utifrån ett normkritiskt perspektiv. När representanter för elevhälsan gör lektionsobservationer noterar de bland annat talutrymme, bemötande och placering i klassrummet utifrån könsaspekten. Dessa insatser är dock inget som rektorn efterfrågat, och lärarna får inga frågor kring hur de arbetar med jämställdhet på till exempel medarbetarsamtal. Rektorn säger att de på skolenheten tidigare planerade för ett arbete kring jämställdhet, men pandemin gjorde att detta inte genomfördes och att arbetet inte har tagits upp igen. Hen säger också att skolenheten behöver arbeta mycket med detta, eftersom hen upplever att det som elev där är svårt att på något sätt avvika från den gängse normen.

Uppföljning och analys

Skolinspektionens granskning visar att rektorn skapar sig en god bild av verksamheten genom att följa upp kunskapsresultat, hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen och hur undervisningen bedrivs. Även tryggheten på skolenheten följs upp, vilket beskrivs närmare i området *Trygghet och studiero*. Av inskickat material och intervjuer framgår exempelvis att elevernas kunskapsresultat följs upp fyra gånger per läsår. I slutet av läsåret följer lärarna upp resultaten på tre nivåer (individuellt, i arbetslag och i ämneslag) och även elevhälsan är delaktig i uppföljningen av kunskapsresultaten. Dessa uppföljningar ligger sedan till grund för rektorns kvalitetsrapport. I detta arbete jämförs till exempel flickors och pojkars resultat och även skillnader mellan ämnen uppmärksammas. Rektorn säger att även skillnader i resultat mellan klasser följs upp, även om det inte dokumenteras i kvalitetsrapporten. Rektorn noterar bland annat att för eleverna i årskurs 9 läsåret 2021/2022 fortsatte flickornas genomsnittliga betygspoäng att öka medan den sjönk för pojkarna. Även det faktum att skillnaden i kunskapsresultat mellan flickor och pojkar ökar mellan årskurs 6 och 9 lyfts fram. När det gäller hur värdegrundsuppdraget integreras i

undervisningen visar granskningen att rektorn bland annat följer upp detta genom årliga elevenkäter och i medarbetarsamtal. Vidare följer rektorn upp att undervisningen utgår från styrdokumentet genom att ta del av lärarnas planeringar på skolans lärplattform. Rektorn följer också upp hur undervisningen bedrivs genom bland annat lektionsbesök i alla klasser varje termin, samtal med lärare och elever samt genom elevhälsans arbete. Förutsättningar i lärmiljön följs också upp genom elevhälsans försorg.

Av skolinspektionens granskning framkommer vidare att rektorns analys av resultaten behöver utvecklas, så att utvecklingsåtgärder och fördelning av resurser ännu tydligare möter de behov som finns på skolenheten. Av nationell statistik, inskickat material och intervjuer framgår bland annat, som tidigare nämnts, att det bland annat finns skillnader i resultaten mellan flickor och pojkar samt mellan ämnen. Dessa omständigheter har visserligen uppmärksammats i uppföljningen, men några tydliga förklaringar med relevanta belägg, utifrån undervisningens genomförande och de förutsättningar som getts lärarna, har rektorn inte tagit fram i någon analys. Som tidigare nämnts relaterar de förklaringar som framkommer till pojkarnas lägre och flickors högre resultat mestadels till dem som elever. När det gäller skillnader i resultat mellan ämnen återger rektorn i kvalitetsrapporten endast lärarnas förklaringar, såsom till exempel att i de ämnen där det finns halvklassundervisning blir elevernas resultat högre. Rektorn säger att visserligen visar resultaten på detta, men uttrycker också viss tveksamhet kring slutsatsen lärarna dragit. På skolenheten har flera prioriterade utvecklingsområden tagits fram, såsom till exempel studiero, och åtgärder har vidtagits. Exempelvis har samtliga lärare läst en bok om lektionsstruktur. Dock framkommer av inskickade dokument och intervjuer att dessa beslutats gemensamt utifrån en analys av resultaten för Torpskolans båda skolenheter tillsammans. Därför grundar de sig inte i en analys av de bakomliggande orsakerna till resultaten, som bland annat hur undervisningen genomförs och de förutsättningar som finns, specifikt för skolenheten Torpskolan 2. När det gäller fördelning av resurser och uppdelning i undervisningsgrupper, framkommer att detta i viss utsträckning utgår från en analys av resultat. Av intervjuer och inskickat material framgår att skolenheten arbetar timplanelöst, och rektorn jämför inför kommande läsår elevernas kunskapsresultat och antalet timmar de läser i varje ämne för eventuell justering. Rektorn styr även i viss mån fördelning av resurspersonal till ämnen och grupper utifrån en analys av resultaten. Arbetslagen förfogar också över en "pott" resurstimmar som de kan fördela utifrån sin egen analys. Genom bland annat mitterminsuppföljningar följer rektorn och elevhälsan upp att resurserna ligger där de gör mest nytta. Dock säger lärare att när det gäller vilka ämnen som har halvklassundervisning är detta mestadels styrt av lokalernas utformning och tradition.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver i sin analys av skolenhetens samlade resultat tydligare sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn visserligen följer upp resultat i verksamheten och gör en jämförande analys, men att rektorn i begränsad utsträckning sätter resultaten i relation till undervisningens genomförande och de förutsättningar som finns. Detta trots att rektorn bland annat skaffar sig en bild av undervisningen genom återkommande lektionsobservationer. Rektorn har förvisso fattat beslut om utvecklingsområden, men det finns en risk att dessa inte har någon koppling till de bakomliggande orsakerna till resultaten specifikt för skolenheten. Detta eftersom de beslutats utifrån de samlade resultaten för Torpskolans båda skolenheter. Att rektorn inte väger in undervisningens genomförande och de förutsättningar som finns på skolenheten gör att analysen inte visar vilka framgångsfaktorer och utvecklingsbehov som finns i verksamheten. Detta medför i sin tur risk för att eventuella utvecklingsområden förbises.

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att på skolenhetsnivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, analysera och utveckla utbildningen. Rektorn behöver således följa upp elevernas resultat, undervisningens genomförande och förutsättningar för undervisningens genomförande för att skaffa sig ett underlag för analys. Med utgångspunkt i orsaksanalysen behöver rektorn vidare besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder. Att utgå från orsaksanalysen innebär att insatserna är behovsanpassade för skolenhetens verksamhet.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn utvecklar analysen av skolenhetens resultat genom att analysera hur olika resultat samvarierar med den undervisning som bedrivs samt andra förutsättningar som skolenheten har. Variationer och skillnader mellan elevgrupper, klasser, ämnen och kön behöver belysas och sättas i relation till undervisningens kvalitet samt andra förutsättningar för undervisningens genomförande. Det är viktigt att söka förklaringar och orsaker till varför måluppfyllelsen ser ut som den gör och synliggöra vilka åtgärder man bör vidta för att förbättra resultaten. Analysen bör således ge en bild av både vilka framgångsfaktorer och utvecklingsbehov som finns. I analys- och utvecklingsarbetet behöver såväl rektor, lärare som elevhälsa vara delaktiga. Rektorn behöver även fatta beslut om

utvecklingsinsatser som ska genomföras, utifrån de behov man uppmärksammat, och tillsammans med personalen följa upp att dessa får avsedd effekt. Att utgå ifrån orsaksanalysen innebär att insatserna är behovsanpassade för skolenhetens verksamhet. Insatserna kan därmed också utjämna eventuella skillnader inom skolenheten, mellan lärare, ämnen och årskurser. En del av ett utvecklingsarbete kan vara att se till att lärare ges kompetensutveckling med utgångspunkt i de identifierade behoven, eller att justera organisationen för att möta de behov som uppmärksamrats.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionens bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Eleverna på Torpskolan skolenhet 2 får en undervisning som i de flesta delar främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Undervisningen är mestadels målfokuserad, väl varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Vidare är den mestadels strukturerad, med tydliga inledningar, sammanhang i genomgångar och logiskt flöde i uppgifterna och det förekommer också tydliga avslut. Innehåll och arbetssätt är överlag anpassat till aktuell elevgrupp och undervisningen innehåller inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Lärarna har även höga förväntningar på eleverna. Vidare ges eleverna i viss omfattning möjlighet att reflektera över och få strategier för sitt eget lärande och får på så sätt delvis möjlighet att ta ansvar för sitt eget lärande. Dock saknar eleverna generellt möjligheter att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Variation, struktur och aktivt lärarstöd

I Skolinspektionens granskning framkommer att undervisningen på Torpskolan skolenhet 2 generellt är målfokuserad, varierad och innehåller oftast ett aktivt lärarstöd. Vidare är undervisningen för det mesta välstrukturerad, med tydliga inledningar, sammanhang i genomgångar och logiskt flöde i uppgifterna. Tydliga avslut

förekommer också, som till exempel att lärarna berättar vad som ska ske på nästa lektion i ämnet. Av lektionsobservationer och intervjuer framkommer bland annat att en majoritet av lärarna stöttar och hjälper eleverna på ett aktivt och adekvat sätt. Till exempel går samtliga lärare runt bland eleverna under arbetet och ser till att de kommer igång och kommer vidare med uppgifterna. På några av de observerade lektionerna uppmärksammar dock lärarna inte enskilda elever som sitter passiva eller sysslar med annat än skolarbete. Elever säger att de oftast får den hjälp de behöver på lektionerna, även om de ibland får vänta länge. När det gäller struktur inleds de observerade lektionerna med att lärarna, mer eller mindre utvecklat, berättar vad lektionen ska handla om. Några lärare återknyter även på ett tydligt sätt till vad som tidigare gjorts i ämnet. En majoritet av lärarna har i förväg antingen skrivit upp lektionens planering på tavlan eller visar den på storbild. På skolenheten har man sedan tidigare arbetat med en gemensam struktur för lektionerna, främst utifrån att skapa bättre studiero, men det varierar mellan lärare i vilken utsträckning de följer denna överenskommelse. Även om endast enskilda lärare på de observerade lektionerna anger mål och syfte kopplat till läroplanen framgår dock i intervju att de flesta av dem gör det på ett för eleverna anpassat sätt inför nya arbetsområden. Eleverna får också, genom lärarnas planeringar på skolenhetens digitala plattform, kännedom om både mål, syfte och betygskriterier. En majoritet av lärarna varierar undervisningen under de observerade lektionerna genom att på ett välfungerande växla mellan olika arbetssätt, som till exempel att låta eleverna omväxlande arbeta med skriftliga och muntliga uppgifter, genomföra praktiska moment eller lyssna på genomgångar. Elever säger emellertid att en del lektioner är varierade medan andra är enformiga.

Stimulans och anpassning

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt generellt är anpassat till aktuell elevgrupp samtidigt som arbetet i viss mån stimulerar och utmanar alla elever, oavsett hur långt de kommit i sin kunskapsutveckling. Visserligen framkommer av lektionsobservationer att innehållet mestadels är detsamma för samtliga elever och arbetsuppgifterna är av samma svårighetsgrad, men av inskickade dokument och intervjuer framgår att det förekommer att lärarna, genom att anpassa uppgifter, arbetar bland annat med att utmana de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. Till exempel finns läroböcker i olika svårighetsgrader i några ämnen. Skolenheten erbjuder också "spetsmatte" och "spetskriv" till de elever som vill nå längre i sin kunskapsutveckling. Detta innebär dock ett frivilligt alternativ till ordinarie undervisning. Rektorn uppger att undervisningen mestadels är differentierad utifrån elevernas behov med anpassningar på individnivå, men tillägger

att utvecklingsbehovet för skolans undervisning är fortsatt differentiering och anpassningar på gruppnivå mer än individnivå. Vidare visar granskningen att undervisningen innehåller vissa inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära och att lärarna generellt har höga förväntningar på eleverna. Av lektionsobservationer och intervjuer framkommer till exempel att lärarna både ger eleverna beröm när de presterat väl och uppmuntrar dem inför uppgifter. Under några av de observerade lektionerna uppmuntrar lärarna både enskilda elever och hela klassen genom att säga till exempel: "Superbra jobbat!" eller "Spännande resonemang!". Eleverna säger att vissa lärare "peppar" mycket genom att till exempel säga "Du fixar det här!". Lärarna arbetar också för att skapa ett tillåtande klimat i klassrummen genom att till exempel tydligt markera att alla svar är OK och att låta eleverna först diskutera i grupp och sedan svara. När det gäller lärarnas förväntningar på eleverna beskriver både rektorn och eleverna dem som höga. På ett flertal av de observerade lektionerna visar lärarna eleverna att de har höga förväntningar på dem genom att enskilt eller i par/grupp ge "tips" eller utmanande frågor om hur de kan utveckla sina "produkter" eller svar ytterligare.

Elevernas delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna i viss omfattning får möjligheter att ta ansvar för sitt eget lärande genom att de ges strategier för detta i undervisningen. Av intervjuer framkommer att som uppstart i årskurs 6 arbetar lärarna med lärandestrategier och studieteknik, och vidare ställs fråga inför och diskuteras under utvecklingssamtalen om hur eleven lär sig på bästa sätt. Lärarna ger också flera exempel på hur de i undervisningen låter eleverna pröva olika strategier för lärande och sedan diskutera vad som fungerar bäst i vilket sammanhang.

Skolinspektionens granskning visar vidare att det i stort saknas ett arbetssätt där eleverna är med i planeringen och utvärderingen av undervisningen. Visserligen framgår av intervjuer att enskilda lärare involverar elever i både planering och utvärdering av undervisningen, men det framkommer också att det skiljer sig stort mellan olika lärare i hur mycket de ger eleverna inflytande. När det gäller elevernas delaktighet i planeringen handlar denna mestadels om att eleverna får lämna synpunkter på vilka arbets- och redovisningsformer de föredrar. Det är vanligen lärarna som bestämmer innehållet i undervisningen, även om förekommer att eleverna till exempel får välja vilka skönlitterära böcker de ska läsa eller vilket område de vill repetera inför nationella prov. Hur utvärdering av undervisningen ska ske finns det inga gemensamma överenskommelser om, och det sker sporadiskt av enskilda lärare, till exempel efter genomförda arbetsområden eller terminer. Eleverna säger att hos majoriteten av lärarna sker ingen form av utvärdering alls. Att graden av

elevinflytande är lågt på skolenheten styrks också av att det samlade resultatet för området elevinflytande i Skolenkäten både för elever i årskurs 8 och pedagogisk personal på Torpskolan skolenhet 2 våren 2022 är lägre än genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter i riket.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla varierade metoder och arbetssätt så att eleverna ges inflytande och görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att det på Torpskolan skolenhet 2 saknas arbetssätt där eleverna på ett påtagligt sätt är delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen. Även om elever kan ges inflytande över undervisningens former ges de i övrigt mycket begränsat utrymme för delaktighet när det gäller att planera undervisningens innehåll och arbetssätt. Vidare får eleverna inte, på ett systematiskt sätt, utvärdera undervisningen.

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen och enligt läroplanen ska läraren till exempel tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Vidare framgår av läroplanen att rektorn har ett särskilt utpekat ansvar för att se till att skolans arbetsformer utvecklas så ett aktivt elevinflytande gynnas.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna under ledning av rektorn arbetar aktivt för att öka elevernas delaktighet i både planeringen och utvärderingen av undervisningen. Till exempel behöver lärarna beakta de synpunkter som eleverna för fram och låta dessa påverka planeringen och genomförandet av undervisningen. Det kan vara allt från att undervisningens innehåll präglas av elevernas erfarenheter till att eleverna bidrar med idéer om innehåll, arbetssätt och arbetsformer. När läraren utvärderar undervisningen är det väsentligt att läraren inhämtar elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförts avseende innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Dessa utvärderingar behöver göras kontinuerligt. Detta är särskilt viktigt om undervisningen inte fungerar, så att läraren har möjlighet att förändra upplägg och genomförande i befintlig undervisningsgrupp.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. På Torpskolan skolenhet 2 bedrivs ett medvetet arbete, byggt på en analys av situationen på skolan, för att skapa trygghet. Detta arbete omfattar även elevernas trygghet på sociala medier. Emellertid saknas ett samlat arbete på skolenheten, där eleverna är delaktiga, för att skapa studiero. Lärarna vidtar visserligen åtgärder för att upprätthålla studiero, men det finns, trots framtagna gemensamma förhållningssätt, inte någon uttalad samsyn för hur lärarna agerar för att skapa en lugn miljö till exempel när studieron brister.

Trygghet

Granskningen visar att det på skolenheten bedrivs ett medvetet arbete för att skapa trygghet på skolan. Av inskickade dokument och intervjuer framkommer att elevernas upplevelse av trygghet, förutom genom enkäter, även tydligt kartläggs vid mentorssamtal. Otrygga platser kartläggs också på organisationsnivå. Resultaten analyseras på flera nivåer – först i arbetslagen och sedan av elevhälsa och skolledning. För att upprätthålla och utveckla elevernas upplevelse av trygghet vidtas relevanta förebyggande och främjande åtgärder såsom exempelvis värdegrundsdagar, duschdraperier i omklädningsrum, ny möblering i uppehållsutrymmen och vuxennärvaro under raster. När eleverna börjar på skolenheten i nya klasser årskurs 6 genomförs flera aktiviteter för att de ska lära känna varandra. Som ett led i arbetet med att skapa trygghet är eleverna reellt delaktiga i framtagandet skolans övergripande ordningsregler varje läsår. När det gäller elevernas trygghet och säkerhet på nätet sker ett systematiskt arbete, bland annat på arbetspassen i klasserna. Där arbetar man med ett speciellt framtaget material som till exempel berör kränkningar på nätet, och har även, utifrån aktuella händelser, diskuterat hur man uttrycker sig i digitala forum. Att resultatet av ovanstående arbete är framgångsrikt styrks både i intervjuer och av att det samlade resultatet för området trygghet i Skolenkäten för

elever på Torpskolan skolenhet 2 i årskurs 8 våren 2022 är högre än genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter i riket.

Studiero

Granskningen visar att det på Torpskolan skolenhet 2 inte finns ett samlat arbete, där eleverna är kontinuerligt delaktiga, för att skapa studiero. Av inskickade dokument, lektionsobservationer och intervjuer framkommer visserligen att det finns framtagna gemensamma överenskommelser på skolenheten gällande lektionsstruktur och att lärarna vidtar åtgärder för att upprätthålla studiero, men trots detta saknas en uttalad samsyn för hur lärarna ska agera bland annat när studieron brister. I Skolenkäten våren 2022 för både elever i årskurs 8 och pedagogisk personal är det samlade resultatet för Torpskolan skolenhet 2 att studieron ligger under genomsnittet i jämförelse med samtliga medverkande skolenheter. Som nämnts i området *Undervisning* har den bristande studieron tidigare uppmärksammats och ett arbete för att öka denna genomförts, bland annat genom gemensam lektionsstruktur. Studiero är också ett prioriterat utvecklingsområde på skolenheten. Dock framkommer i granskningen att alla lärare inte följer de gemensamma överenskommelserna och att det finns elever som upplever sig störda i sitt skolarbete. Elever uppger att olika lärare har olika regler och rektorn säger att hen är medveten om att det skiljer sig åt mellan lärare i vilken utsträckning de tillämpar de överenskomna riktlinjerna. Hen säger också att det är viktigt att arbetet med studiero och de gemensamma förhållningssätten är levande. Lärare säger att det inte finns några regler eller riktlinjer för hur de ska agera när studieron brister, förutom när det gäller hanterandet av mobiltelefoner. Elever beskriver att om elever stör hotar några lärare med att avvisa dem från lektionen och anteckna dem som frånvarande, men tillägger att det oftast är tomma hot.

Granskningen visar vidare att eleverna i viss utsträckning får möjlighet att vara delaktiga i arbetet med att skapa studiero, men arbetet sker inte kontinuerligt. Av inskickade dokument och intervjuer framkommer bland annat att rektorn haft aulasamlingar med eleverna där bland annat begreppet studiero diskuterats, och att klassrumsregler också tagits fram av lärare och elever i samråd i alla klasser. Dock säger både lärare och elever att de klassrumsregler som tagits fram inte är levande. Flera elever uppger också att lärarna inte pratar med eleverna om deras tankar om hur det blir bra arbetsro i klassrummet mer än när klassreglerna tas fram.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver, i delaktighet med samtliga elever, arbeta samlat för att öka studieron genom att upprätthålla och skapa gemensamma förhållningssätt och strategier.

Skolinspektionens granskning visar att det på Torpskolan skolenhet 2 saknas ett samlat och strategiskt arbete, där eleverna är tydligt delaktiga, för att öka studieron på skolenheten. Visserligen har man på skolan sedan tidigare vissa gemensamma överenskommelser, såsom en tydlig struktur på lektionerna, men dessa följs inte av alla lärare. Vidare finns ingen uttalad samsyn bland lärarna gällande vilka åtgärder som ska vidtas när studieron brister.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Enligt läroplanen ska alla som arbetar på skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare framgår av läroplanen att skolans mål är att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin studiemiljö. För att åstadkomma ett effektivt arbete med studiero krävs att skolan som helhet har ett gemensamt förhållningssätt kring detta arbete.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn återupprättar och vidareutvecklar det samlade arbete som påbörjats på skolenheten med att skapa studiero. I arbetet bör samtliga elever också vara delaktiga. Det kan ske genom att till exempel eleverna i alla klasser ges möjlighet att själva komma med förslag på hur de vill att arbetet i klassrummen ska bedrivas och att dessa förslag ständigt hålls aktuella. För att skapa en miljö på skolan där all undervisning präglas av studiero behöver också fungerande forum skapas för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt. I detta arbete kan lärarna till exempel delge varandra goda exempel. När det gäller att vidta åtgärder när studieron brister behöver rektorn tydliggöra vilka strategier som lärarna ska använda, så att insatserna blir likvärdiga på skolenheten.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är följande. Rektorn analyserar både skillnader mellan resultat på nationella ämnesprov och termins- och slutbetyg samt skillnader i betyg i olika ämnen och årskurser. Utifrån dessa analyser för rektorn diskussioner med lärare. Dock ser rektorn i begränsad omfattning till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Även om rektorn ger lärarna tidsmässiga förutsättningar ser rektorn inte till att lärarna kvalitetssäkrar sina betyg genom sambedömning i alla ämnen.

Diskussion och analys av omdömen och betyg

Skolinspektionens granskning visar att rektorn, i syfte att säkra likvärdighet, analyserar skillnader i bedömning och betyg i olika ämnen och årskurser samt skillnader mellan resultat på nationella ämnesprov och termins- och slutbetyg. Rektorn för också diskussioner med lärare utifrån dessa analyser. Av inskickade dokument och intervjuer framkommer att rektorn, förutom att följa upp kunskapsresultaten, vilket beskrivits i området *Rektors ledarskap*, också genomför jämförelser och orsaksanalyser av till exempel de skillnader i betyg mellan årskurser som uppmärksammas. Den förklaring som framkommit i rektorns analys är att lärarna på skolenheten "håller tillbaka" elevernas betyg i årskurs 7 och 8 då de inte vill riskera att sänka dem i årskurs 9. Huruvida det handlar om brister i bedömarkompetensen hos lärarna framgår dock inte. Vidare ingår parametern avvikelser mellan resultaten på nationella ämnesprov och slutbetyg i rektorns analysarbete. Om avvikelser upptäcks ställer rektorn frågor om förklaringar till dessa till aktuell ämnesgrupp. Rektorn har också haft samtal med enskilda lärare vars betygssättning rektorn sett på något sätt avvikit.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Av Skolinspektionens granskning framkommer att rektorn i liten utsträckning ser till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Vidare ger rektorn lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg men ser inte till att så sker i alla ämnen och av alla lärare. Av intervjuer och inskickade dokument framgår att representanter för elevhälsan deltar i diskussioner i några ämnesgrupper kring till exempel olika typer av utformning av prov för att lärarna mer allsidigt ska kunna utvärdera elevernas kunskaper. Rektorn säger emellertid att frågan om hur eleverna ska kunna få visa sina kunskaper på olika sätt är ett utvecklingsområde på skolenheten. Vidare framkommer att, även om det för alla ämnen och lärare finns tid avsatt för ämnesutveckling, det inte tydligt är styrt att mötena ska handla om kvalitetssäkring av bedömningar och betyg. De pedagogiska caféer där lärarna kan komma och dryfta dilemman kring bedömning och betygssättning med specialpedagogerna är enbart frivilliga.

I arbetet med att implementera Lgr 22 har frågan kring bedömning och betygssättning också aktualiserats och under läsåret pågår ett arbete i ämnesgrupperna genom kollegial handledning av förstelärarna där man tillsammans arbetar med Skolverkets material om de förändrade riktlinjerna kring betygssättning. Vidare finns en upparbetad rutin för sambedömning av nationella prov på skolenheten. Dock sker ingen sambedömning med andra skolenheter. Att samverkan kring bedömning och betygssättning behöver utvecklas bekräftas också av att lärarna på skolenheten i Skolenkäten 2022 värderade förekomsten av detta betydligt lägre än genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att lärare tillsammans diskuterar hur de allsidigt kan utvärdera och bedöma elevernas kunskaper vid betygssättningen genom tydliga strukturer för sambedömning i alla ämnen.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn visserligen ger lärarna tidsmässiga förutsättningar för att kvalitetssäkra sina omdömen och sin betygssättning, men ser inte till att detta faktiskt sker i alla ämnen. Enbart för sambedömning av nationella prov finns en upparbetad rutin på skolenheten. Vidare ser rektorn i begränsad omfattning till att lärarna använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar.

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas och rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar. I Skolverkets allmänna råd om betyg och prövning framhålls betydelsen av lärares samsyn för arbetet med rättvisande och likvärdiga betyg.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn ser till att samtliga lärare samverkar i syfte att kvalitetssäkra sina betyg. Detta bör ske med en tydlig struktur för möten, innehåll och dokumentation. Arbetet behöver i första hand inrikta sig på att lärarna tillsammans tolkar betygskriterier i förhållande till respektive årskurs samt ämnets syfte och centrala innehåll men det kan också vara värdefullt att fördjupa samtalen genom att diskutera konkreta elevexempel i ett visst ämne. Rektorn behöver se till att lärarna tillsammans med kollegor diskuterar hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömnings-situationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Det är också viktigt att samtliga lärare som undervisar eleverna är delaktiga och involverade i arbetet. Lärarna

kan också ges möjlighet att samverka med lärare från andra skolor som har ansvar för samma årskurser och ämnen som de själva.

På Skolinspektionens vägnar

X Camilla Adler

Beslutsfattare

Signerat av: Camilla Adler

X Christina Sjögren

Föredragande

Signerat av: Christina Sjögren

I handläggningen av ärendet har även utredare Maria Lodmark medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektorn.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 7 och 8 mars 2023. Besöket genomfördes av utredarna Maria Lodmark och Christina Sjögren.

Torpskolan skolenhet 2 är en kommunal grundskola i Lerums kommun. Läsåret 2022/2023 har skolenheten cirka 315 elever i årskurserna 6-9.

Bilaga 3: Redovisningsformulär

Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder med anledning av utvecklingsområden i regelbunden kvalitetsgranskning i Torpskolan skolenhet 2 i Lerums kommun

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

Formulär för huvudmannens redovisning

Utvecklingsområde 1: Rektorn behöver i sin analys av skolenhetens samlade resultat tydligare sätta dessa i relation till de förutsättningar lärarna får och till undervisningens genomförande samt utifrån denna analys besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 2: Rektorn och lärarna behöver utveckla varierade metoder och arbetssätt så att eleverna ges inflytande och görs delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 3: Rektorn och lärarna behöver, i delaktighet med samtliga elever, arbeta samlat för att öka studieron genom att upprätthålla och skapa gemensamma förhållningssätt och strategier.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

Utvecklingsområde 4: Rektorn behöver se till att lärare tillsammans diskuterar hur de allsidigt kan utvärdera och bedöma elevernas kunskaper vid betygssättningen genom tydliga strukturer för sambedömning i alla ämnen.
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: